

РОЗДІЛ 1

МРІЯ ПРО ДРАКОНІВ

Не було ще ні Старків, ні Ланністерів, не було ані дотракійців, ані лютововків, ще не утворився континент Вестерос і навіть не з'явився на світ найперший дракон, а був лише хлопець з нестримною уявою.

Джордж Реймонд Річард Мартін ріс у 1950-ті в Нью-Джерсі, у кварталі з будинків, зведених за федеральним проектом. Його тато працював вантажником у порту, а мати була управителькою на фабриці. Батьки не дозволяли йому тримати котів і собак, зате дали згоду завести маленьких черепашок, яких він поселив в іграшковій фортеці. Перша його фентезі-історія — принаймні перша, яку письменник пам'ятає — називалася «Черепащачий замок». Він уявляв, що його крихітні плазуни змагаються за владу та воюють за право посісти маленький пластиковий трон.

І ось одного дня Мартін зробив приголомшливе відкриття: його черепашки вмирили. Попри всі намагання врятувати життя улюбленців, герої його історії продовжували гинути. Це була цілковита несподіванка. І Джордж почав уплітати в їхні долі свої фантазії. А що, як черепашки ставали жертвами підступних змов?

Згодом Мартін почав викладати свої фантазії на папері. Він писав історії про монстрів і продавав їх іншим дітям по гривенику за штуку. Потім він відкрив для себе комікси, пізніше взявся продавати свої оповідання бульварним журналам, а ще — писати науково-фантастичні романи та романи жахів.

У 1984 році Мартін перебрався до Голлівуду й улаштувався сценаристом у серіал «Сутінкова зона», який готували до перезапуску на CBS. Волею випадку першим епізодом, що вийшов в ефір з-під пера Мартіна, була фентезійна історія про середньовічних лицарів та магію. «Останній захисник Камелоту» — екранізація оповідання Роджера Желязни про сера Ланселота, який живе в наш час. Кульмінація епізоду відбувається в потойбічній версії Стоунгенджу, де Ланселот бореться з мовчазним здорованем у зачарованих обладунках — воїном на ім'я Порожній Лицар.

За оригінальним сценарієм Мартіна, Ланселот бився з лицарем на конях, закованих у броню, але продюсери серіалу вирішили, що втілити цю ідею не вдасться. «Мені сказали: або Стоунгендж, або коні, але не все разом», — пригадує Мартін. — Я зателефонував своєму другові Роджеру Желязни і спитав його поради. Він якусь мить посмоктав свою люльку й сказав: „Стоунгендж“. На тому й стали — битися без коней».

Мартін не опустив рук і пішов працювати в інший фентезі-серіал CBS, «Красуня і чудовисько» 1987 року, де його сценарні задуми знову і знову наражалися на обмеження з боку компанії. «Не злічити, скільки разів ми сипали чортами, бо нам казали, мовляв, труп загримований „занадто страшно“, а телерепортаж, що грає на тлі, треба прибрати, бо він може бути „надміру суперечливим“», — розповідає Мартін. «Срані зміни, суцільне боягузтво, страх перед усім потужним або таким, на що хтось міг „образитися“ — я всі ці обмеження ненавидів і виступав проти них».

Мартін дедалі дужче засмучувався та розчаровувався. У 1991-му він повернувся до написання романів, а вже за

ВОГОНЬ ДРАКОНІВ НЕ ПЕЧЕ

кілька років у нього виникла ідея фантастичної історії — за його словами, це була «реакція» на час, який він витратив на створення сценаріїв для телебачення. То мала бути масштабна епопея на кшталт обожнюваного Мартіном «Володаря перснів» Дж. Р. Р. Толкіна, хіба що на цей сюжет його надихнули реальні події з історії Європи, як-от Війна троянд, до того ж ця історія демонструвала справжню жорстокість Темних віків. Перша книга під назвою «Гра престолів» була опублікована в 1996 році. Продажі були, як пізніше писав Мартін у своєму блозі, «нічого особливого».

Після цього письменник хутенько видав ще два томи саги. Вони набули популярності завдяки сарафанному радіо — дедалі більше читачів «клювали» на заплутаний сюжет, що ламав давно сформовані канони жанру фентезі. Улюблені герої помирали жахливою смертю, мерзенні злодії дивним чином викликали співчуття, мудрі й хитрі усувалися внаслідок найменшої процедурної помилки, а сила магії вважалась у кращому разі чимось дуже ненадійним.

Ба більше, Мартін дав сюжетові стільки коней, замків, сексу й насильства, скільки душа забажала. Це була історія не одного фентезійного королівства, а цілих семи! І кожне з них — то окремих світ із власною історією, лідерами та культурою (крім того, за Вузьким морем існував ще один континент з різноманітними містами). Героїв з іменами вийшло понад дві тисячі — це удвічі більше, ніж у сазі Толкіна. А ще були масштабні битви, в одній з яких брали участь чотири армії, десятки тисяч вояків та сотні кораблів. І навіть кухня у Вестеросі була екстравагантною: на одному з бенкетів подавали сімдесят сім різних страв. Нерідко такі трапези детально описувалися («ронделі з лося із блакитним сиром, смажена змія з пікантним гірчичним соусом, річкова щука, тушкована в мигдалевому молоці»). Напрочуд багато у книгах було й контенту для дорослих: описи страшних тортур, зґвалтування та кровозмішання. На деякі з написаних Мартіном абзаців можна було витратити бюджет цілого сезону мережевого

телешоу, через інші абзаци серіал могли викинути з ефіру, а через треті — і те, й інше.

Цю епопею він назвав «Пісня льоду й полум'я».

Його романи взяли на замітку в Голлівуді. На початку 2000-х у кінотеатрах із шаленим успіхом крутили трилогію Пітера Джексона «Володар перснів». А четверта книга саги Мартіна під назвою «Бенкет круків» у 2005 році дебютувала на першому місці у списку бестселерів *The New York Times* («Фантастичне королівство, занадто огидне для гобітів», — зазначалося в рецензії *The Times*). Про романи Мартіна заговорили в колах агентів і продюсерів. Йому почали телефонувати з пропозиціями легких грошей та гучної слави.

Мартін, якому на той час було п'ятдесят сім років і який насолоджувався спокійним життям у Санта-Фе, насторожився...

ДЖОРДЖ Р. Р. МАРТІН (*автор, виконавчий спів-продюсер*): Пітер Джексон зняв по-справжньому великі фільми. І тепер усі шукали серію книжок для екранізації. Вибирай донесхочу. Коли я взявся писати «Пісню льоду й полум'я», то був певен, що це неможливо екранізувати. «Як із цього можна зробити стрічку, що триватиме дві з половиною години? — міркував я. — Воно ж усе просто не влізе». Щоб екранізувати книги Толкіна, Джексону довелося зняти три фільми, але ті три книги за обсягом були, як одна моя. І чим ти тут зарадиш? Отримані відповіді мені не сподобалися, наприклад: «Центральним персонажем буде улюбленець фанатів, байстрюк Старків Джон Сноу, ми зосередимося на ньому, а всіх інших — під ніж». Або вони казали: «Ні, ми нічого не скорочуватимемо, залишимо все як є, але зробимо тільки перший фільм, і якщо він вистрелить — дознаємо більше». А якщо не вистрелить? Ви кажете, що то буде новий «Володар перснів», але раптом це більше нагадуватиме фільм Філіпа Пуллмана? («Золотий